

УДК 633.34:631.847

¹Москалець Т.З., ²Дем'яненко Л.В., ¹Москалець В.В.,

³Токмакова Л.М., ²Семеніхін О.В., ⁴Москалець В.І.

¹Білоцерківський національний аграрний університет

²Український інститут експертизи сортів рослин

³Інститут сільськогосподарської мікробіології НААНУ

⁴ДП «Дослідне господарство Носівської селекційно-дослідної станції Чернігівського ІАПВ НААНУ»

ЧУТЛИВІСТЬ ГЕНОТИПІВ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО НА ДІЮ МІКРОБНИХ ПРЕПАРАТІВ

Пріоритетним завданням сучасного землеробства є реалізація шляхів регенерації біологічної структури ґрунтів за рахунок науково-обґрунтованих сівозмін, механізованого обробітку ґрунту, системи удобрення, зокрема найповнішого використання азотфіксуючої та фосфатмобілізуючої здатності ґрунтової мікробіоти. Щодо останнього, то в цьому аспекті розуміється врахування значимості передпосівної інокуляції біопрепаратами, біологічні агенти яких інтенсифікують в агрофітоценозі симбіотичну та асоціативну азотфіксацію, фосфат – та каліємобілізацію (Патыка В.П. и др., 2005) та зумовлюють підвищення продуктивності сільськогосподарських культур на 10-30% [Патыка В.П. та ін., 2003; Волкогон В.В. та ін., 2006]. Тому розробка та впровадження заходів, які забезпечуватимуть формування високопродуктивних агрофітоценозів є досить актуальним.

Дослідження проводили на дослідному полі ННДЦ Білоцерківського НАУ впродовж 2008-2011 рр.

Відомо, що одними із основних факторів, які впливають інтенсивність розвитку кореневої системи є рівень фосфорно-калійного живлення. Результати досліджень показали, що фосфорно-калійні добрива та бактерії альбобактерин істотно ($p \geq 0,05$) впливають на стан кореневої системи тритикале озимого, порівняно з контролем. Крім диференціація показників нагромадження сухої речовини в кореневій системі істотно залежала від дози мінеральних добрив, строків сівби, сорту.

Конкретний сорт тритикале озимого по-різному реагував на дію мікробних препаратів. Найбільш чутливими до дії мікробних препаратів діазобактерину та альбобактерину видалися сорти АД 256, Славетне, ДАУ 5, Ягуар, Вівате Носівський.

Мікробні препарати – діазобактерин і альбобактерин на фоні дрібного застосування азотних і повного – фосфорно-калійних добрив істотно впливають на продуктивність агрофітоценозу тритикале озимого. В тому числі на елементи структури врожаю: масу зерна з головного колоса та масу 1000 зерен. Показники врожайності зерна тритикале озимого сортів напівкарликового типу ДАУ 5 та Вівате Носівський зростали майже пропорційно внесеним дозам азотних добрив на фоні фосфорно-калійного забезпечення $P_{60-90}K_{60-90}$, що пов'язано з їх морфо-генотиповими особливостями будови – міцним та потовщеним стеблом, зокрема під колосом, що зумовлює стійкість посівів до вилягання.

Отже, для забезпечення динамічної рівноваги в агроєко-системі, підвищення рівня продуктивності автотрофного блоку тритикале озимого, рекомендовано застосовувати мікробні препарати – діазобактерин та альбобактерин, дія яких базується на природних процесах – біологічні азотфіксації та мобілізації фосфору з важкодоступних мінеральних і органічних компонентів добрив і ґрунту.

